

آينه

ایران

وزیر دادگستری در گفت‌وگو با «ایران»:

مسئولان مجوز دهنده به زنجانی باید پاسخ‌گو باشند

بابک زنجانی با رأی دادگاه به عنوان مفسد فی‌الارض به اعدام محکوم شده درحالی‌که او در جلسات دادگاه ادعا کرده که برای دوزدن تحریم‌ها و با هماهنگی بسیاری از نهادها کارهایی را به نفع کشور انجام داده است. این فرد از صفر تا صد، چقدر مجرم است؟

متأسفانه با یک کلاهبردار و دروغگوی بزرگ روبه‌رو هستیم. فرض می‌گیریم ایشان برای دوزدن تحریم‌ها مجوزهایی گرفته است. آن ایام حساب شرکت‌ها، سازمان‌ها و... مسدود بوده و جابه‌جایی ارز و نقدینگی وجود نداشته. ایشان با بستن قرارداد تعهد کرده بود که می‌تواند از خارج کشور خرید کند و نیازهای ما را تأمین نماید. بابک زنجانی با دادن یک شماره حساب به کارکنان دولت، گفته پول‌ها را به این حساب بریزید، این کار نیز انجام شد. همچنین از شرکت نفت محصولات نفت دریافت کرده که پولش را باید به حساب دولت واریز کند. این آقا با پول بیت‌المال کاسبی کرده اما تاکنون پولی پرداخت نکرده است و مرتب وعده می‌دهد. وی به تعهدات خود عمل نکرده است و حالا باید پول‌ها را برگرداند. حالا که باید پول‌ها را پرداخت کند هربار یک چیزی می‌گوید، از جمله اینکه بانک‌هایی که من پول گذاشتم، توقیف شده، حالا که توقیف برداشته شده، پول‌های دولت را بدهد. تا ملت به حشش برسد والا مجازات اعدام و زندان بابک زنجانی و سایر متهمان برای مردم درمان و پول نمی‌شود. اول گرفتن سرمایه ملت و حق بیت‌المال و بعد بحث مجازات متهمان.

سه وزیر و رئیس بانک مرکزی دولت قبل به بابک زنجانی مجوز دادند، آنها با چه اعتباری به متهم این مجوزها را دادند؟

آنچه آقای زنجانی می‌گوید که از افرادی مجوز داشته، با بر فرض صحت مجوزها، دولت اجازه داده از یک مسیر کارش را انجام دهد، ولی هیچ وقت نگفته‌اند پول‌های بیت‌المال را برگردانند. به ایشان اجازه داده شده که از این مسیر برود. حالا اینکه آقای بابک زنجانی از مسیر غیررسمی رفته، خلاف بوده یا نبوده، ضرورت بوده یا نبوده، مقامات اجازه دادند یا ندادند، حرف دیگری است. حرف اول ما این است که درست است که از مسیر رسمی و قانونی اقدام و ظاهرا به دلیل تحریم چند سال پول‌ها در خارج از کشور توقیف بوده، حالا که تحریم برداشته شده چرا پرداخت نمی‌کند. بدهی‌ها باید پاس شود. متأسفانه تاکنون دروغ‌های بسیاری گفته است و نمی‌توانیم به او اطمینان کنیم و دارد بازی می‌کند. حالا سؤالاتی اینجا مطرح است و باید چرا وی راست نمی‌گوید؟ داستان چیست و چه شده؟ اگر پول‌ها خورده شده، خب بگوید و توضیح دهد. متأسفانه این پرونده هنوز اتهاماتی دارد و سؤالات زیادی مطرح است که من نمی‌خواهم اینجا انگشت اتهام را به طرف خاصی نشانه بروم. بخشی که مطرح می‌شود، اینکه مسئولانی که مجوز این کار را داشتند، چرا بدون نظارت عمل کردند؟ چرا تضمین‌های لازم را از ایشان نگرفتند؟ اصلا ایشان صلاحیت این کار را نداشته است؟ ارزیابی کامل درباره او توسط کارشناسان انجام شده؟ آیا او از پس این کار مهم برمی‌آید؟ آیا مأمور شراب برای این فرد گذاشته‌ا؟ آیا شریک حساب بانکی برایش گذاشته‌اند که مراقب او باشند؟ مسیرهایی که ایشان پول جابه‌جا می‌کرد، رصد شده که ببیند از چه مسیرهایی پول جابه‌جا شده؟

سه وزیری که بابک زنجانی را تأیید کردند، آیا در پرونده مطرح هستند؟

بله، همه افرادی که در قضیه بابک زنجانی مطرح بودند با حضور در جلسه بازجویی از آنها تحقیق شده است.

به بازرس گبری بدهی زنجانی از طریق مزایده اموالش امیدوارید؟

بخشی از اموال که در داخل هست که گذاشته‌اند در معرض فروش و البته شنیدم که خیلی هم مشتری ندارد و فروش نمی‌رود. ضمن اینکه ایشان اخیرا در جلسه‌ای با حضور وکلای شرکت نفت و نماینده دادستان درباره اموالی که در خارج از کشور دارد، وکالت‌نامه‌ای به شرکت نفت داده تا شناسایی و اقدام شود.

تخریب

محمدرضا باهنر باحجاریان مواقلم

- باید پیشنهاد حجاریان درخصوص قانون انتخابات را سباهمشق کرد.
- حاضر م پیش‌قدم گفت‌وگو با اصلاح‌طلبان شوم.
- مردم در این دوره به دو امضا رأی دادند، امضای عارف و امضای موحدی‌کرمانی.
- سیستم حزبی خودش، فیلتر صلاحیت افراد می‌شود.
- اگر در لیست اصولگرایان چند چهره نابرجامی نبود، شاید معادلات تغییر می‌کرد.

سیاست

بررسی یک اصطلاح پرکاربرد

خط قرمز چیست؟

علیرضا قزلبی، کارشناس ارشد روابط بین‌الملل (وزارت امور خارجه)

در چند سال اخیر واژه «خط قرمز» در مباحث سیاست جهانی و روابط میان دولت‌ها بسیار رواج پیدا کرده است. تکرار این اصطلاح به‌قدری است که می‌توان گفت به ترجیح‌بند سخنان سیاستمداران تبدیل شده است. اصطلاح خط قرمز، در رابطه با بحران اوکراین، برنامه هسته‌ای ایران و استفاده سوریه از سلاح‌های شیمیایی و... بسیار شنیده شده و می‌شود. در حقیقت، مدتی طولانی است که اصطلاح خط قرمز در روابط بین‌الملل مورداستفاده قرار می‌گیرد، هرچند ریشه‌های دقیق آن نامشخص است. در تاریخ معاصر اولین‌بار این اصطلاح در «توافق‌نامه خط قرمز» ۳۱ جولای ۱۹۲۸ بین شرکا و سهام‌داران شرکت نفت ترکیه TPC مشاهده شده است. تاجر ارمنی به نام کالوست گلبنکیان که مؤسس شرکت نفت ترکیه به شمار می‌رود، روی نقشه - منطقه‌ای که امروز به خاورمیانه شناخته می‌شود - به رنگ قرمز خطی را کشید که این خط محدوده‌ای را تعیین می‌کرد که هیچ‌یک از شرکا و سهام‌داران به طور مستقل اجازه نداشتند در این محدوده فعالیت نفتی انجام دهند. از دهه ۱۹۷۰ تا امروز اصطلاح «خط قرمز» در روابط بین‌الملل به معنای «هشدار جدی» به دشمن یا بازیگر مقابل به کار می‌رود که نادیده‌گرفتن آن و نقض آن از سوی بازیگر مقابل، پیامدها و هزینه‌هایی به دنبال خواهد داشت. به عبارت دیگر اصطلاح خط قرمز تا حد زیادی با مباحث «بازدارندگی» آمیخته و به کار گرفته می‌شود.

در ادبیات سیاسی رایج امروز «خط قرمز» می‌تواند معانی متفاوتی داشته باشد. برای مثال در دیپلماسی، در آستانه یک مذاکرات جدی میان بازیگر الف و ب بر سر منافع حیاتی، منظور از «خط قرمز» فهماندن این مطلب به بازیگر ب است که فلان امتیاز موردانتظار وی از سوی بازیگر الف غیرقابل‌قبول است. یا گاهی اوقات از خط قرمز برای تعیین حد و مرز تعهدات هریک از بازیگران استفاده می‌شود. برای نمونه در آستانه مذاکرات میان ایران و ۵+۱ بر سر فعالیت‌های هسته‌ای ایران، روزنامه نیویورکتایمز به نقل از خبرگزاری رویترز نقل کرد «خط قرمزی که در مذاکرات باید رعایت شود این است که غنی‌سازی در ایران ادامه پیدا کند و هیچ‌یک از سایت‌های هسته‌ای ایران بسته نشود».

به همین ترتیب، گاهی اوقات از اصطلاح «خط قرمز» در مذاکرات غیررسمی برای تعریف «آستانه تحمل» یا «حد و مرز یک اقدام» استفاده می‌شود. مثلا در شرایط هرج‌ومرج بحر خاورمیانه، برخی از بازیگران به‌ویژه رژیم صهیونیستی معتقدند بی‌ثباتی در اردن غیرقابل‌تحمل و از نظر آنان «خط قرمز» به شمار می‌رود.

در مجموع از نقطه‌نظر تحلیلی، موضوع خط قرمز بسیار جالب‌توجه است، زیرا به اموری نظیر: منافع حیاتی، بازدارندگی دشمن، آستانه تحمل اقدامات دشمن، هزینه‌ها و پیامدهای شکستن و عبور از خط قرمز توسط دشمن مربوط می‌شود.

تجزیه و تحلیل اینکه چرا و چگونه خطوط قرمز می‌تواند کارایی داشته باشد یا نه، تا حد زیادی باید زیرمجموعه مبحث «بازدارندگی» مطالعه شود. با توجه به اهمیت آنها در روابط بین‌الملل، شناخت شکست و موفقیت خط قرمز و شرایط آن می‌تواند در شناخت و تحلیل تحولات، مفید واقع شود.

دلیل شکست خط قرمز

تاریخ روابط بین‌الملل نشان می‌دهد تعیین خط قرمز برای دشمن یا بازیگر مقابل کار آسانی نیست. موارد قابل‌توجهی سراغ داریم که خط قرمزها - به دلایل مختلف - از سوی رقیب مراعات نشده و بازیگر تعیین‌کننده خط قرمز در نیل به هدف خود (بازداشتن خصم از ارتکاب به اقدام خاصی) ناکام بوده است. نمونه‌های زیر نشان می‌دهد که چه عواملی موجب شکست خط قرمز می‌شوند:

الف - نامشخص بودن شرایط یا پیامدها

یکی از مهم‌ترین عواملی که موجب شکست خط قرمز شده است، روشن‌نبودن شرایط یا پیامدهای ناشی از عبور از خط قرمز است. اکثر دولت‌ها به‌روشنی اعلام کرده‌اند که تجاوز نظامی علیه قلمرو حاکمیتشان «خط قرمز» است؛ آنهاست و واکنش نظامی را به دنبال دارد. اما اعلام خط قرمز در مورد مناطقی که حاکمیت یک دولت در آن مورد مناقشه است یا سرزمین‌هایی که از سرزمین اصلی main land دور هستند یا وضعیت اداری خاصی بر آنها حاکم است، چه وضعیتی پیدا می‌کند؟ برای نمونه جزایر فالکلند یا مالویناس، که در سال ۱۹۸۲ آرژانتین در آن عملیات نظامی انجام داد. دولت بریتانیا اگرچه واکنش نظامی نشان داد اما هیچ‌گاه بیانیه روشنی صادر نکرد که از این جزایر همان‌گونه دفاع خواهد کرد که از سرزمین اصلی انگلستان.

در مورد مرزهای دریایی این مسئله مبهم‌تر است. مرزهای دریایی به طور روشن علامت‌گذاری نشده‌اند و معمولا موضوع اختلافات حقوقی‌اند. در چنین شرایطی عملیات نظامی یک کشور در دفاع از قلمرو دریایی تحت حاکمیت خود، چه شکلی خواهد داشت؟ به همین ترتیب، بیانیه رئیس‌جمهور آمریکا در اگوست ۲۰۱۲ در مورد خط قرمز تعیین‌شده برای سوریه نامشخص و مبهم است. اواما در سخنانی اظهار کرد: «خط قرمز برای ما این است که ببینیم یک سری کامل سلاح‌های شیمیایی در حال نقل و انتقال یا در حال استفاده است». کلمات مبهم به کار گرفته‌شده در این بیانیه «یک سری کامل سلاح‌های شیمیایی» و «نقل و انتقال» موجب سردرگمی رهبران سوریه شد. منظور از نقل و انتقال و سری کامل سلاح‌های شیمیایی چیست؟

ب -ابهام در پیام و اطلاع‌رسانی

به طور اصولی، تهدیدهای مبهم کمتر از تهدیدهای روشن، دشمن را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. در سال ۱۹۵۰، یکن با نمایش «تصویر سنگ قبر» سعی داشت ایالات متحده را از عبور از مدار ۳۸ (به طرف کره شمالی) باز دارد. این اقدام به‌سختی یک تهدید روشن به شمار می‌رفت و نمی‌توانستن پیام یکن را به‌روشنی به واکنشتن منتقل کند. این امر شبیه به اظهارات اولیه مقامات ایالات متحده در مورد کوبا در دهه ۱۹۶۰ بود. در سپتامبر ۱۹۶۲، جان اف کندی اعلام کرد «اگر سلاح‌های استراتژیک در جزیره کوبا مستقر شوند، وخیم‌ترین مسئله به‌وجود می‌آید».

در ۹ اکتبر ۲۰۰۶ جورج دبلیو بوش با هدف بازداشتن کره شمالی از صدور فناوری هسته‌ای اظهار کرد: «ما مسئولیتی نتیجه این اقدام را به طور کامل برعهده کره شمالی می‌دانیم». اما این تهدید واکنشتن در

همین حد و به صورت مبهم باقی ماند.

همان طور که در بالا گفته شد، خط قرمز اعلام‌شده از سوی اواما در مورد سوریه مبهم بود و عواقب ناشی از عبور از خط قرمز اواما در سوریه، به همان اندازه نامشخص مانده بود. اواما اظهار کرد: «نقل و انتقال یا استفاده از سلاح‌های شیمیایی، محاسبات من و معادله را تغییر خواهد داد». امروزه ما می‌دانیم مسلح‌کردن مخالفان دولت اسد، واکنش موردعلاقه دولت آمریکا بود، اما در آن زمان این موضوع برای دولت سوریه روشن نبود. چند ماه بعد، در سوم دسامبر ۲۰۱۲ اواما در بیانیه دیگری خط قرمز را تغییر داد و گفت: «اگر شما (بشار اسد) مرتکب اشتباه دردناک استفاده از سلاح شیمیایی شوید، این اقدام عواقبی خواهد داشت و مسئولیت آن برعهده شماست». اما در ژانویه ۲۰۱۳ ژنرال مارتین دمپسی، رئیس ستاد مشترک ارتش آمریکا، گفت: «دولت ایالات متحده و جامعه بین‌المللی توانایی جلوگیری بشار اسد از استفاده از سلاح شیمیایی را ندارد». در ماه ژوئن سال ۲۰۱۳، زمانی که واکنشتن اعلام کرد اطمینان پیدا کرده سوریه از سلاح‌های شیمیایی استفاده کرده است، دولت آمریکا برنامه ارسال سلاح برای مخالفان دولت سوریه را آشکار کرد.

به طور کلی قاعده این است که اگر بازیگری که خط قرمز را تعیین می‌کند دارای سیاست متناقضی باشد، بعید است هشدارهایش از طرف رقیب جدی گرفته شود.

پ - تردید دشمن نسبت به عزم و اراده

هنگامی که دشمن متقاعد نشود در صورت عبور از خط قرمز، متحمل خسارت و زیان خواهد شد، خط قرمز شکست می‌خورد. متقاعدنشدن دشمن ممکن است به دلیل ابهام در عواقب و مجازات‌های وعده‌داده‌شده یا به دلیل اعتبار تهدیدکننده به‌وجود آید. موارد تاریخی زیر نمونه‌هایی است که این وضعیت را نشان می‌دهد. مماشات لندن و پاریس در جریان بحران چکسلواکی موجب شد در مارس ۱۹۳۹ ضمانت‌های امنیتی مشترک بریتانیا و فرانسه به لهستان نتواند هیتلر را تحت تأثیر قرار دهد و او را نسبت به جدیت فرانسه و بریتانیا متقاعد کند.
نرمش‌های آمریکا در جریان بحران برلین در سال ۱۹۶۱ موجب شد خروشچف در سپتامبر ۱۹۶۲ هشدارهای جان اف کندی به اتحاد جماهیر شوروی در مورد سلاح‌های هسته‌ای در کوبا را جدی نگیرد. پاسخ ضعیف بریتانیا به اشغال جزیره جنوبی تول Thul در سال ۱۹۷۶ آرژانتین را به اقدام در جزیره فالکلند تشویق کرد. هشدار باراک اواما در مورد سلاح‌های شیمیایی، از سوی دولت سوریه جدی گرفته نشد، زیرا باور همگان بر این بود که آمریکا نسبت به استفاده از زور در خاورمیانه بی‌میل است.

از این نمونه‌ها می‌توان نتیجه گرفت که در زمینه خطوط قرمز و بازدارندگی به طور عام، توانایی تحمیل خسارت و منتقل‌کردن این پیام به طرف مقابل به‌تنهایی کافی نیست. عدم اقدام مناسب و بموقع از سوی بازیگری که خط قرمز را تعیین و اعلام می‌کند، نه‌تنها موجب وخامت و پیچیدگی بیشتر اوضاع، بلکه باعث کاهش اعتبار وی خواهد شد. برای نمونه در سال ۱۹۹۴، دولت یالات متحده به کره شمالی هشدار داد که بازرقاوری سوخت، عبور از «خط قرمز» است و می‌تواند «اقدام نظامی» را به دنبال داشته باشد. اما در سال ۲۰۰۲ که یوونگیانگ بازرقاوری سوخت را آغاز کرد و هیچ اتفاقی نیفتاد، اقدام‌کردن آمریکا پس از هشدارهای قبلی‌اش احتمالا کره شمالی را تشویق کرد برنامه هسته‌ای‌اش را ادامه دهد. چهار سال بعد بوش به کره شمالی درخصوص انتقال سلاح یا مواد هسته‌ای هشدار داد. اما چند ماه بعد از این هشدار نیز واکنشتن راکتوری که سوخت کره شمالی در سوریه ساخته شد را بمباران نکرد. دیک چنی، معاون رئیس‌جمهور آمریکا از این موضوع کاملا ناراحت بود زیرا معتقد بود نابودکردن راکتور سوریه نشان‌دهنده معناداربودن خط قرمز آمریکا بود. به همین ترتیب در اواخر سال ۲۰۱۲ اواما هشدار خود به سوریه در مورد سلاح‌های شیمیایی را به این شکل روشن‌کرد که منظور از «نقل و انتقال سلاح شیمیایی» به‌معنای «انتقال سلاح شیمیایی به گروه‌های تروریستی» یا «آماده‌شدن برای استفاده از این سلاح» است. این اظهارات بخشی از اعتبار هشدارهای آمریکا مبنی بر اینکه: «اگر شما (سوریه) با به‌کارگیری این سلاح مرتکب اشتباه غم‌انگیزی شوید، این کار عواقبی خواهد داشت و شما در قبال اعمال خود باید پاسخ‌گو باشید» را از بین برد. برخی از تحلیلگران معتقدند این اظهارات تأییدی بود بر تردید واکنشتن درباره به‌کارندگی زور در برابر دولت بشار اسد.

ت - مجازات کوچک‌تر از سود بالقوه

یکی دیگر از عواملی که ممکن است موجب شکست خط قرمز شود، این است که حتی در شرایطی که خط قرمز به‌روشنی ترسیم و اعلام شده باشد و مدافعان آن کاملا مصمم باشند، بازهم دشمن ممکن است این‌طور محاسبه کند که عبور از خط قرمز ارزشش را دارد. این یک مشکل قدیمی در محث بازدارندگی است.نمونه کلاسیک این وضعیت «جنگ رمضان یا یوم کیپور» در سال ۱۹۷۳ است. انورسادات می‌دانست

که حمله به اسرائیل، شدیدترین واکنش نظامی ممکن را در پی خواهد داشت، اما هنوز معتقد بود با وجود شکست احتمالی در میدان جنگ، می‌تواند اعتبار و شهرت بین‌المللی کشورش را بازبایی و معادله جغرافیای سیاسی با اسرائیل را به نفع خود تغییر دهد.نمونه دیگری که رقیب در محاسبات خود ترجیح می‌دهد خط قرمز تعیین‌شده را نادیده بگیرد، خط قرمز رژیم صهیونیستی در مورد توسعه سلاح‌های کشتارجمعی توسط کشورهای عربی است. در سال ۱۹۸۱، منایخ بگین نخست‌وزیر رژیم اسرائیل هشدار داد «اسرائیل به دشمنان خود اجازه نمی‌دهد که به توسعه سلاح‌های کشتارجمعی بپردازند». درحالی‌که بسیاری از دشمنان این رژیم این کار را انجام داده یا در حال انجام بودند. با وجود آنکه عزم و اراده رژیم اسرائیل مبنی بر استفاده از زور کاملا روشن بود اما عراق، لیبی و سوریه در محاسبات خود به این نتیجه رسیدند که عبور از این خط قرمز ارزشش را دارد و به اندازه‌ای مهم است که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد؛ بنابراین برنامه‌های هسته‌ای یا سلاح‌های شیمیایی داشتند. این در حالی است که اسرائیل تنها راکتور اوزیراک عراق را که با کمک فرانسه ساخته شده بود نابود کرد.

ث - تشویق اقدام تا زیر خط قرمز

یکی دیگر از مشکلات عمده مربوط به خطوط قرمز این است که تعیین خط قرمز ممکن است موجب تشویق دشمن به «اقدام در زیر آستانه» شود. یک بازیگر می‌تواند خط قرمز را طوری تعریف‌کند که بازیگر طرف مقابل تصور کند هرگونه اقدام تا زیر آستانه خط قرمز، مجاز است. مثال معروف چنین وضعیتی تعریف جغرافیایی وزیر امور خارجه آمریکا، دین آچسن از «محیط دفاعی» ایالات متحده در آسیا در سال ۱۹۵۰ است که به طور ضمنی شبه‌جزیره کره را از این محیط حذف کرد و در نتیجه پیونگیانگ و متحدانش به این باور رسیدند که واکنشتن از سول دفاع نخواهد کرد. در چند دهه اخیر موارد دیگری از خط قرمزهای تعریف شده توسط ایالات متحده سراغ داریم که اقدام تا زیر آستانه خط قرمز‌های را به دنبال داشته است:

در سال ۱۹۹۰، سفیر ایالات متحده، پرل گلاسی، Pril Glaspie به صدام حسین گفت: «ما (ایالات متحده) هیچ نظری درخصوص منازعه عرب - عرب مثل اختلاف مرزی شما با کویت نداریم» این اظهارات در چند دهه اخیر موارد دیگری از خط قرمزهای تعریف شده توسط ایالات متحده سراغ داریم که اقدام تا زیر آستانه خط قرمز‌های را به دنبال داشته است:

در سال ۱۹۹۱، جورج بوش به صدام حسین نوشت که ایالات متحده «استفاده از سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیکی یا تخریب حوزه‌های نفت و تأسیسات نفت کویت را تحمل نمی‌کند». همچنین بوش افزود: «صدام را به طور مستقیم مسئول هرگونه اقدام تروریستی علیه هریک از اعضای ائتلاف می‌شناسد».
بالین‌حال، جیمز بیکر در مذاکرات خود با طارق عزیز، وزیر امور خارجه عراق، تنها بر سناریوی سوم (اقدام تروریستی علیه هریک از اعضای ائتلاف) به عنوان خط قرمز آمریکا تأکید کرد، بنابراین اظهارات جیمز بیکر ممکن است رهبریت عراق را به این باور هدایت کرده باشد که دو موضوع باشد در نامه بوش چندان مهم نیست و بغداد اقدام تا زیر خط قرمز (آتش‌زدن حوزه‌های نفت) در مجاز تلقی کرد.

در سال ۲۰۰۶ جرج دبلیو بوش، رئیس‌جمهور آمریکا، به کره شمالی درباره «انتقال سلاح یا مواد هسته‌ای توسط کره شمالی به دولت یا سازمان‌های غیردولتی» هشدار داد. به این ترتیب پیونگیانگ صرفا «انتقال سلاح و مواد هسته‌ای» را خط قرمز آمریکا در نظر گرفت و این‌گونه ارزیابی کرد که برنامه هسته‌ای این کشور به خودی خود پذیرفته شده است. در این رابطه موضع‌گیری چین در قبال برنامه هسته‌ای کره شمالی حتی تشویق‌کننده‌تر به نظر می‌رسد. وانگ جی، وزیر‌امور خارجه چین، در بیانیه‌ای اظهار کرد: «ما یک خط قرمز داریم و آن اینکه جنگ یا بی‌ثباتی در شبه‌جزیره کره را اجازه نمی‌دهیم». این اظهارات به معنای آن است که برنامه هسته‌ای کره شمالی برای یکن قابل تحمل است.

معضلات اعلام خط قرمز

تعیین خطوط قرمز به دلیل درهم‌آمیختگی آن با موضوع بازدارندگی، یک مسئله بسیار پیچیده است. در تعیین خط قرمز باید ملاحظات مربوط به چند دسته مخاطب را در نظر گرفت. وضعیت دشمن، مخاطبان داخلی خود (عموم مردم و همچنین سایر نهادها مثل مراجع قانون‌گذاری)، مسائل و منافع متحدان خود به‌ویژه در مواردی که تعهدات مربوط به بازدارندگی را در متحdan خود تعمیم می‌دهیم. براین‌اساس، درنظرگرفتن همه انتظارات مخاطبان فوق موجب می‌شود که مصالحه برای دولت‌ها بسیار دشوار شود. تعیین خط قرمز فقط جلوگیری از یک عمل خاص توسط یک بازیگر خاص نیست بلکه فراتر از آن سنسجش و اندازه‌گیری تأثیر یک اقدام خاص بر منافع دیگر ازجمله استنباط و برداشت دشمنان و متحدان است.

وجود این مشکلات و پیچیدگی‌ها عده‌ای را به سوی این ایده رهنمون کرد که باید تعیین خط قرمز را کنار گذاشت؛ ازجمله این افراد، سناتور رند پل Rand Paul است؛ وی دولت آمریکا را به پیروی از روش رونالد ریگان، رئیس‌جمهور پیشین، فرا می‌خواند. ریگان گفته بود: «سیاست‌هایش را از پیش اعلام نخواهد کرد. ما نباید به دشمنان خود اعلام کنیم که در هر شرایط قابل تصویری چه اقدامی خواهیم کرد». از نگاهی دیگر، تعیین خط قرمز در واقع نوعی انصراف آگاهانه از آزادی اراده است. حتی که عده‌ای خط قرمز را هم‌وز «خراب‌کردن پل‌های پشت سر» می‌دانند؛ زیرا بازیگری که خط قرمزی را اعلام می‌کند عملا خود را به انجام اقدامی مقید و متعهد کرده است، اما گاهی اوقات خط قرمزها بهایی هستند که باید پرداخت تا بازدارندگی با موفقیت انجام شود.توماس شلینگ این رفتار را «هنر تعهد the art of commitment» می‌نامد؛ یعنی خود را در موقعیتی قرار دهیم که حتما باید واکنش نشان داد یا بازیگر مقابل را در موقعیتی قرار دهیم که اگر رفتار مورد انتظار ما را نداشته باشد، ناچار است هزینه سنگینی پرداخت کند.آیا خطوط قرمزی که تعیین می‌شوند کارآمد هستند و موفق عمل می‌کنند؟ این پرسشی است که نمی‌توان با قطعیت به آن پاسخ داد اما شواهد نشان می‌دهند که از ۱۹۴۵ به بعد خط قرمزهایی که به‌درستی تعریف شده‌اند، شکسته نشده‌اند.

ادامه در صفحه ۱۹

۹ سال پیش در چنین روزی

جشنواره اسلامی

- چمران: درمورد انتخاب شهردار تهران تحت فشارهای سنگینی هستیم
- ترس مردم از خرید و فروش؛ رکودی دیگر در بازار مسکن
- مدیرعامل آبفای استان تهران: تابستان امسال مشکل کمبود آب نداریم
- دو ایراد شورای نگهبان به طرح استانی‌شدن انتخابات
- طرح دوفوریتی تک‌رخی‌شدن بنزین امروز تقدیم مجلس می‌شود
- مدیرعامل شرکت ملی حفاری: تولید میدان نفتی آزادگان امسال آغاز می‌شود

اعتراض

- هاشمی‌رفسنجانی در واکنش به بازداشت موسویان: حقیقت به‌زودی معلوم می‌شود
- لایحه اصل ۴۴ به تصویب نهایی دولت رسید
- نگرانی دبیر کل حزب اعتمادملی از وضعیت دانشگاه‌ها
- با وجود بازداشت دومین مدیرمسئول یک نشریه دانشجویی در پلی تکنیک، برگزاری انتخابات انجمن اسلامی دانشجویان در دانشگاه پلی‌تکنیک آغاز شد
- هشدار رئیس کمیسین آموزش و تحقیقات مجلس به وزارت علوم: دانشگاه نباید میدان جناح‌های سیاسی شود
- دفاع اینارگران از قالیباف و چمران
- با ارسال نامه خطاب به وزیر رفاه، مسئولان سابق وزارت رفاه نسبت به عملکرد سازمان تأمین اجتماعی هشدار دادند

اطلاعات

- آیت‌الله‌العظمی سیستانی: اتحاد شیعه و اهل سنت به صلححت ملت عراق است
- مرتضی ظایلی: انتخاب سرپرست برای شهرداری تهران خلاف مقررات است
- احمدی‌نژاد: ایران برای توسعه مناسبات با کشورهای مختلف آمادگی کامل دارد
- آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی خواستار حضور ایران به عنوان عضو ناظر در پارلمان کشورهای عربی شد
- سخنگوی وزارت خارجه آمریکا: کانال ارتباطی ما با ایران از بغداد باز است

ایران

- روزنامه انگلیسی فایننشیالتایمز خبر داد: تمایل غرب به غنی‌سازی مشترک با ایران، رئیس‌جمهور سال گذشته این پیشنهاد را در سازمان ملل مطرح کرده بود
- تأکید مراجع تقلید بر ضرورت مقابله با توطئه تبلیغاتی دشمنان
- رئیس‌جمهوری در دیدار مسئول بخش کردستان عراق: گروه‌های عراقی با هوشمندی برای برقراری امنیت این کشور تلاش کنند
- آیت‌الله مکارم‌شیرازی اهانت الجزیره به مرجعیت شیعه را محکوم کرد
- دیدار متکی با معاون نخست‌وزیر سوئد
- الهام: دولت از تصمیمات شوراها به‌طور جدی حمایت می‌کند

گیتان

- محمد سعیدی خبر داد: ذخایر تولید گاز UF6 ایران به ۲۸۰ تن رسید
- توسط بازرسان بین‌المللی پایبندی ایران به معاهده منع سلاح‌های شیمیایی تأیید شد
- علی‌اصغر سلطانیه: ایران آماده بحث درباره جزئیات بازنگری ان‌پی‌تی است
- دیپلمات‌ها اعلام کردند: آمادگی غرب برای انعطاف در مقابل ایران
- نامزدهای حزب جمهوری‌خواه انتخابات آمریکا تأکید کردند: گزینه نظامی علیه ایران خطرناک است
- حدادعادل در دیدار هیات عمانی: مهم‌ترین تهدید جهان اسلام، فتنه اختلاف میان مذاهب است
- وزیر بهداشت: طرح انطباق جنسیتی در بیمارستان‌ها اجرا می‌شود
- واکنش هاشمی‌رفسنجانی به بازداشت موسویان: حقیقت به‌زودی معلوم می‌شود
- الهام: دولت از تصمیم‌گیری شوراها در چارچوب اختیارات حمایت می‌کند
- معاون رئیس‌جمهور: طرح نمایندگان وصول نشود، لایحه اصل ۴۴ آماده است
- باهنر: جدی‌حرف‌زدن درمجلس با دولت، اصلاح‌طلبان را خوشحال نکند. اصولگرایان برنده مجلس هشتم هستند
- قیمت بنزین سرگردان میان دولت و مجلس
- درخواست نمایندگان از هیات‌رئیس‌ه مجلس؛ طرح افزایش دوره مرخصی زایمان را در اولویت قرار دهید